

TISZA ANTUL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visszafizetését és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők.

A KIRÁLYI KIHALLGATÁSOK UTÁN.

A király meg akarta hallgatni a pártvezérek véleményét az oly szerencsétlenül előtérbe került választójogi vitában. Erre most alkalma volt s amely nyíltan megmondották Wekerle és Andrássy, miért szükséges szerintük a választójog nagymérvű kiterjesztése, épp oly őszintén és határozottan tárta fel Tisza is Őfelsége előtt azokat az aggodalmakat, melyeket a választójognak Vázsonyi által tervezett mérvű kiterjesztése a magyarság szempontjából minden aggódo és reálisan gondolkozó lélekber fakaszt.

A király álláspontja: meg kell egyezni a választójog kiterjesztésének mértékében.

Megegyezés: ez annyit jelent, hogy a két szélső álláspont közeledjék egymáshoz. Tiszák jelentékeny közeledést tettek már a Wekerle kormány álláspontja felé, a másik oldalról azonban eddig közeledés nem történt. Semmi olyan nyilatkozatról nem hallottunk, melyből az Erdély magyarságát vagy a Felvidéket Vázsonyi javaslatából fenyegető komoly veszély elhárítását remélni lehetne. Úgy látszik, Wekerléék tulságosan lekötötték magukat a radikálisoknak és a szociálisoknak s nem mernek velük nyíltan és teljesen szakítani.

Nyilván abban a véleményben vannak, hogy kisebb veszély származik a radikális választójogból, mintha a radikálisok a háboru közepette komolyan kellemtlenkednének.

Pedig valamikor csak el kell velük intézni a kérdést, hogy a nagy szájt és a nemzetköziség mindenható lenne Magyarországon, vagy pedig a hazafiság, a jellem, a tudás meggarthatja-e pozícióját? Ma még a kérdés eldönthető a magyarság javára, csak erős szív és erős kéz kell hozzá.

Várakozással, de a nemzet jövőjébe vetett rendületlen hittel nézünk a legközelebbi napok eseményei elé.

Részletek a királyi kihallgatásról.

Az Est Wekerle, Andrássy és Tisza tegnapi kihallgatásáról rendkívül érdekes részleteket közöl. A lap szerint a király a három államférfiut kihallgatásuk alkalmával leültette és egyszerű közvetlenséggel tért át az aktuális poli-

itikai helyzet kérdéseire. Majd a király azt az óhaját fejezte ki, hogy a parlamenti pártok egyezzenek meg, hogy a nemzet egységesen oldhassa meg a rá váró nagy feladatokat.

— És a választójog felséges ur? — szölt most Tisza.

A király arra utalt, hogy a választójog a kormány dolga, tehát a kormánnyal kell megegyezni.

— Igen — felelt Tisza István — de a választójog kérdésében ellentétek vannak, melyeket nem lehet áthidalni.

A király ismét hangoztatta, hogy ez a kormány dolga, tessék a kormánnyal megegyezni.

Tisza válaszában a választójogi javaslatl szemben való aggodalmára

utalt, amire a király határozott hangon jelentette ki, hogy

ő a választójogi törvényjavaslatot áttanulmányozta s annak szellemét és tartalmát helyesli.

Tisza erre emeltebb hangon felelt:

— Már pedig mi ezt a törvényjavaslatot nem fogadjuk el.

Wekerle miniszterelnök látva, hogy a királyt meglepte Tisza kijelentése, közbeszólt és a megértés szükségességét hangsúlyozta, a király pedig határozottan és szárazon kijelentette, hogy *amennyiben a parlamenti pártok között a megegyezés nem fog létrejönni, kénytelen lesz felosztatni a képviselőházat.*

A királyi kihallgatás igaz története.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Tudósító közli: *A tegnapi királyi kihallgatásokról szóló közleményekkel szemben annak kijelentésére kaptunk felhatalmazást, hogy Ő Felsége a fennálló nézeteltérés megállapítása után anélkül, hogy állást foglalt volna, azzal a felszólítással fordult a megjelentekhez, hogy igyekezzenek a kérdésben megegyezésre jutni annak a hangsúlyozása mellett, hogy egyesíteni óhajtja az erőket, kijelentette, hogy arra az esetre, ha a reform keresztülvitele másképp biztosítható nem volna, a kormány megkapta a felhatalmazást a Ház felosztatására.*

Holnap írják alá a román békeszerződést.

Magyar államférfiak Bukarestben.

Bécsből beavatott diplomáciai helyről jelentik, hogy Kotroczeniiben tegnap délután kezdtek meg a végleges béke megkötésére irányuló tárgyalásokat. Ma délelőtt volt a második plenáris ülés s ha Románia, amint ez valószínűnek látszik, elfogadhatatlan követeléseket nem támaszt, néhány napon belül, úgy lehet vasárnap aláírhatják a végleges békeszerződést.

Félhivatalos jelentés szerint a román béketárgyaláson a magyar igazságügyi miniszterium részéről dr. Tóry Gusztáv államtitkár és Krusinszky Károly kuriai bíró, igazságügyminiszteriumi osztályvezető vesznek részt. Szerényi József kereskedelemügyi miniszter ma délután utazott el Bukarestbe Bottlik Iván miniszteri fogalmazó kíséretében.

Oroszország békét köt Ukrániával.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Az Est jelenti Bécsből: Kievből a legközelebbi napokban meghatalmazott bizottság megy Pétervárra, hogy megkösse a békét Oroszország és Ukrania között. A rada a napokban tartja meg rendkívüli ülését, amelyen a breszt-litovszki szerződést ratifikálni fogja. A jóváhagyott szerződést küldöttség fogja Bécsbe vinni, ahol a szerződéseket kicserélik.

Az ukrán hadsereg szervezése német tiszték közreműködésével történik és gyorsan halad előre.

A Kath. Kör ötödik közművelődési estélye.

Fényes sikerrel tartotta tegnap délután ötödik közművelődési estélyét a Kath. Kör. A Szent-László-terem most is megtelt zsúfolásig előkelő közönséggel, kiknek soraiban ott láttuk a Kath. Kör világi elnökét dr. Lábán Lajos táblaelnököt és az egyházi elnököt dr. Karácsonyi János c. püspököt is s a társadalom számos előkelőségét.

A műsornak minden egyes száma nagy tetszést keltett.

A műsort Sági Erzsébet zongoraművész, a Fischer zeneiskola nagytehetségű tanárnője nyitotta meg, a ki Bach „Toccatá”-ját és Rubinstein Versenytanulmányát (c-dur) adta elő nemcsak bámulatos technikával, hanem a mesterműveknek mély átérzésével és a dinamikai fokozásoknak mintaszerű érvényesítésével. Halk pianiszimok és férfias billentésű staccatok nagy sikert biztosítottak a művésznőnek, úgy, hogy a közönség zajos tapsokban adott kifejezést tetszésének.

Utána Gödör László mezőtelegi helyettes állomásfőnök énekelt nagy hatással három magyar dalt és szép, férfias, zengzetes baritonja most is megtalálta az utat a közönség szívéhez. Gyönyörűséggel hallgatta mindenki az érzéssel előadott Révfi-féle háborus nótákat és a kitűnő előadót és jeles kísérőjét Resch Mihályt hosszasan megtapsolta.

Ezután Szilágyi Dózsa prem. tanár, katolikus akcióinknak ez a lelkes vezére lépett az emelvényre s „A kereszténység és a háború” címmel nagyszabású, frappáns hatású beszédet tartott, mely mindvégig lekötötte a közönség figyelmét. A közönség a beszéd befejeztével percekig ünnepelte a kiváló szónokot. A hatalmas és mélyenjáró előadás gondolatmenetét itt közöljük:

A gondolkodó lelkek két malomkö között őrölnének. Az egyik a negy tény, a megrázó valóság, a világháború minden borzalmával, kiábrándítva bennünket a kultúra nagynak hitt vívmányaiból. A másik az 1900 éves kereszténység világraszóló erkölcsi tartalmával, amelynek új világát, új embert kell teremteni. Sok ember lelkében összeütközést teremtett ez az idő, erkölcsi válságot és a kereszténység csődjét hirdeti. Nem egy meg hasonlott lélek szerint a kereszténység megbukott, hisz keresztény népek kiengesztelhetetlen gyűlölettel állanak egymással szemben. Hol a keresztény felebaráti szeretet a tüzet okádó gyűlölettel szemben? Hol a keresztény önfegyelmzés a háború féktelenségével szemben?

Az bizonyos, hogy a háborúban megbukott a mindenhatónak hirdetett műveltség. Csődöt mondott a természeti erőre alapított erkölcsstan. Kiábrándultunk az emberből, a kiből még oly erős az ösztönök élete.

Látjuk, hogy az ember a kereszténységet egész erkölcsi mivoltával nem értette meg, nem foglalta le, mert a fejlődés lassú és hosszú menete szükséges, hogy az ember jobban tudjon bepillantani a kereszténységbe, hathatósabban és értékesebben tudja átvinni életébe, hogy bensejében s így kifelé való megnyilatkozásában valóban keresztény világ uralkodjék.

Vannak az embernek lelki világában hatalmas lendítő erők, amelyek nélkül az ember üres, élettelen csontváz, de amelynek birtokában nagyszabású módon érvényesülhet a szellemi és erkölcsi világ birodalmában. Az ember „ein rastloses Ursachentier” vagyis lázas nyugtalansággal üzi a szomj, a vágy, az éhség, hogy okokat keressen, igaz-

ságot lásson. Az emberben hatalmasan él a célkitűzés és az öntevékenység lángoló szelleme. Nem egész ember az, akiben az igazságban való hit megroppant, aki célokat nem tűz ki, akiben az öntevékenység hajtó ereje eltespedt.

Azért áll az ember előtt ez a világ befejezetlenül és ismeretlenül, hogy ne nyugodjék, mert csak kutatásban, küzködésben, szenvedésben érlelődik, fejlődik és alakul ki igazán az egész ember.

Mi lenne, ha mindazt a felfedezést, amelyekkel az ember dicsekszik, készen kapta volna? Mi lenne, ha mindazt az igazságot, amelyeket a különböző korok kiváló gondolkodói a felszínre hoztak, készen találtak volna az ember elé? Ez az öntevékenység és a haladás guzsbakötése lenne.

A kereszténység is tiszteletben tartja az embernek e képességeit és a kereszténység befogadásával is megmaradt az ember okokat kereső óriásnak, nem homályosodott el célkitűző képessége, nem lankadt el öntevékenysége.

Mi nem látjuk a kereszténységet egész szélességében és mélységében, hanem megmegyünk előttünk belőle egy egy sugár. A természet, az emberi kutatás szabad tere kimeríthetetlen. Akármennyire is liheg a tudós a szomjától, hogy egy rendszerben betetőzze az ismereteit, csak ideál marad, de nem lesz valóság; mert nem vagyunk képesek betekinteni a nagy mindenséget. Annál inkább kell ezt elmondani a kereszténységről, amely egy beláthatatlan szellemi és erkölcsi világ. Hogy ebben a nagyszerű világban mi minden lehet, hogy ebből a mérhetetlen bányából az egyes korok, szellemi vagy erkölcsi zsenik mit fognak felhozni, senki se tudja, csak annyi bizonyos, hogy bármit hoznak fel, az nem az egész kereszténység.

Meghódolok az egyházi tekintély előtt és hiszem, hogy csalhatatlanul tudja megállapítani és kimondani, hogy mi tartozik a kinyilatkoztatáshoz, de ez nem jelenti azt, hogy látja a kereszténységet a teljes mélységében, annál kevésbé azt, hogy a kereszténységnek a teljét egyuttal éli is.

A kereszténységnek erkölcsi szépségén egyáltalában semmit se homályosít a háború. Erejét nem tompítja ez a durva és erkölcs-telen kor, mert a kereszténység önmagában szép és nemes. Csak azt bizonyítja, hogy még az emberiség messze áll a keresztény gondolat teljétől, hogy a kereszténység befogadásában, megértésében, megérezésében és átélésében van fejlődés.

A keresztény igazság, mint igazság betetőzött valami, mert a kinyilatkoztatás tárgya; de az, hogy mennyire értem meg az igazságot és mennyire tudom átvinni az életbe, az a fejlődés útján van.

Ez a kor tehát nem a kereszténységet, hanem az önmagára támaszkodó, az önmagából és önmagának élő embert diszkvalifikálja. S mint az egyes ember, úgy a nemzetek életében is a szivtépő meghasonlások, katasztrófák arra valók, hogy az ember ráeszméljen önmagára és ezek a tragikus ráeszmélések hozzák közelebb az evangéliumhoz.

Ennek a küzködő, csaldó emberiségnek örök képe marad a tékozló fiú bibliai alakja, aki a sertések között ébred emberi nagyságának öntudatára; a vályunál látja meg az atyai házat és a pocsolóban becsüli meg az illatozó lilium értékét és szépségét. Ez az élet miszteriuma és fragikumuma, hogy az embernek minden igazságért nagyon sok vért és verejtéket kell adni; ki kell a kelyhet fenéig üríteni, hogy az ember valami enyhülést tudjon találni.

Nagy sikere volt dr. Dajka Endréné ur-asszonynak is, a ki Incédi Lászlónak „A nővér” c. klasszikus szépségű költeményét szavalta nagy hatással. Szépen kidolgozott előadásáért sok tapsot kapott. A stilszerű melodramatikus zenét Resch Mihály írta és kísérete most is diszkrét és finom volt.

Befejezésül Lápošsy Erzsébet hegedűtanárnő tanítványai Horváth Erzsike, Ébert Matild, Élló Ella, Keztyüs Ilonka, Dessewffy Emma, Horváth László és Keztyüs János több klasszikus apróságot mutattak be hegedűn Händel, Bach, Schubert és Mozart műveiből. Szépen színezett és összevágó játékkukért lelkesen tapsolták őket.

A legközelebbi közművelődési estély jövő pénteken, március 22 én lesz, mely alkalommal az Orsolya-zárda tanítónőképző intézetének növendékei mutatnak be szebbnél-szebb zene és énekszámokat. A részletes műsört legközelebb közöljük.

A vizirepülő.

Abból az alkalomból, hogy vizirepülő Nápolyt bombázták, nem lesz talán érdektelen néhány sorban a vizirepülő nehéz szolgálatáról megemlékezni.

A vizirepülőgépek a víz felszínéről emelkednek a magasba, tehát kerek helyett kis csolnaktalpakokkal vannak ellátva. Előül ül a pilóta, a gép vezetője. Ennek az embernek valóban a helyén kell legyen úgy az eszének, figyelmének, mint pedig a szívének. Mialatt két kezével és lábaival a kormányt kezeli, folyton figyelnie kell az előtte levő, négy-szögekre beosztott térképre és azokra az utasításokra, melyeket a háta mögött ülő megfigyelő cédulákra fölírva ad át neki, amennyiben a motor rettenetes berregése és a nagy szél miatt élőlőszóval még ordítva sem lehet egymást megérteni.

Ezeket a már amúgy is sokirányú tevékenységeken kívül neki kell igazgatnia és kezelnie a géppuskát is, mely úgy van itt elhelyezve, hogy a puskalövedékek automatikusan és teljes pontossággal, az örült sebességgel forgó légszavár szárnyai között, a tér kellős közepén repülnek ki gyors egymásutánban a géppuska csövéből. Ezzel egyidejűleg baljával a gázemelyüt kell tartania, hogy a gép sebességét szabályozhassa, ugyanakkor az órától a motor fordulatainak számát is le kell olvasnia, hogy a csekélyebb vagy gyorsabb fordulatszámokból a motor esetleges hibáját még idejében észrevehesse. Egyidejűleg még a hajlászó és a benzinyomás óráját is szabályoznia kell, hogy kiszámíthassa a még meglévő készletből egy esetleges kényszerleszállás idejét a nyílt tengerre, mely legtöbb esetben a halált jelenti számára.

Mindennek dacára a tengeri repülőgépek mégis csak a megfigyelő ember az esze és lelke.

Az a végtelenül nehéz szolgálat, amit egy ilyen megfigyelő, a szűk csolnak falai között ülve, vihar és csillagok, dermesztő hideg és veszélyek közepette teljesít, az valóban az emberi figyelem összpontosítási képességeinek legszűkebb határain fekszik.

Mindenekelőtt látnia és mindég csak látnia kell, mely látást az időjárás, a felhők és a felfedezendő ellenséges hajók kicsinyisége a legnagyobb mértékben megnehezítik a borkabátja fölött egy gummi mellény van rajta, melynek légszöve közvetlenül a szája alatt lóg, hogy lezuhanás esetén azonnal fölfújhassa saját mentőövét. Sapkájában beül egy telefon hallgató kagyló van, melyen keresztül a drótnélküli parancsokat kapja a kikötőből vagy a hajókról.

És mivel ez a kagyló nem csak a saját, hanem az eredeti szikratávirati közlekedést is fölfogja, a mely állandóan és több mértföldnyi körletben fölötté, mellette és alatta hullámzik, neki csak akkor szabad az alvó filét felköltönie, a mikor az állandó zümmögések khaoszában a saját nevét hallja fölhívni.

A jobb kezével a kis Morse készülék segítségével ad feleletet és jelent. A bal kezével egyidejűleg a nagy jelzőlámpát lóbálja, hogy az egyik kísérő repülőgépnél fényjeleket adjon. Majd jobb kezét leveszi a Morse gépről és pisztolyával meghatározott színen és sorrendben jelző csillagokat lö ki, hogy az éjjben segítségért kiáltson, vagy pedig hogy azt adja tudtul „jóbarát vagyok.” A delectit is állandóan figyelni, ellenőrizni kell és hogy jelentéseit értékesíteni lehessen, minden pillanatban tudnia, illetve kiszámítania kell, hogy a térképnek melyik pontján lebeg a tenger és a felhők között. Azt is ki kell e közben számítania, hogy melyik pillanatban kell a bombát ledobnia az ellenséges hajókra.

A repülőgép és a hajók sebességének megfelelőleg kell előbb a cél fölé jutni, a lábfejei között levő hasadékon át a megfelelő helyre céloznia, hogy a helyes másodpercben a jobb kezével kikapcsolhassa a felfüggesztett bombákat, hogy azután azok pontosan találjanak.

Herctereinken minden csendes.

Budapest, március 15. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Nincs különös esemény.

A vezérkar főnöke.

A franciák támadása.

Berlin, március 15. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. A napközben gyenge tűzérési tevékenység a sötétség beköszöntése előtt csak néhány szakaszon vált erősebbé. Az éj folyamán kölcsönös felderítő tevékenységekkel kapcsolatban átmenetileg feléledt.

A német trónörökös hadcsoportja. A reimsi székesegyházon elhelyezett francia fényszóró működését újból megfigyeltük. Prosnestől északra és északkeletre fekvő állásunk déltől kezdve erős romboló tűz alatt állott. Erős francia osztagok, amelyek este széles arcvonalon előretörték, csak a Thuizy-Nauroy uttól nyugatra tudták megvetni lábukat első árunkban, másutt a harc visszaverésükkel végződött. A Maas keleti partján egész napon át fokozott volt a repülőtevékenység.

Keleti harctér.

Ellenséges bandákat, amelyek Ukrajnában a Gomeltől és Kiewtől Bachmatsch felé vezető vasutvonalakat fenyegették, többszöri harcban visszavertük. Bachmatschot megszállottuk.

A többi harctéren nincs újság.

Ludendorff, első főszállásmester.

Orosz államcsíny készül.

Visszaállítják a császárságot?

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Itteni diplomáciai körökben napok óta az hírlik, hogy Oroszországban államcsíny készül. Ez a hír azon alapult, hogy a breszt-litovszki békekötés miatt a bolsevikiek helyzete megrendült s erős ellenséges áramlat akadályozza a békeszerződés jóváhagyását. De ha mégis jóváhagyják, ez oly nagy felfordulást okozna, mely egyesítené a forradalom minden ellenségét. A későbbi hírek szerint a japán támadás a végső döntést jelentené a bolsevikiek uralmának.

Ez meghozná a bolsevikiek bukását, mert a forradalom ellenségei csatlakoznának a japánokhoz. Újabb hírek mind ezeket kombinációknak jelentik ki, mert nem államcsíny készül, hanem egy békés fordulat, melynek célja az erők békés egyesítése arra, hogy az alkotmányos monarchiát visszaállítsák. Sándor trónörökös lépne trónra, aki mellé kiskorúsága idejére kormányzótanácsot állítanának. Stockholmi követünk megerősíti ezt a feltevést, mert Oroszországban egyre erősebb lesz a hangulat a császárság iránt.

Az antant új kísérletet tesz a békére.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A svájci lapok jelentése szerint az antant úgy fogja fel, hogy a közép-európai hatalmak részéről tett kijelentések csak megfélemlítésre valók s meg fogja mondani, hogy a szövetségeseknek itt van az utolsó terminus arra, hogy engedjenek. A nyugati front katonai döntésének kérdésében a közép-európai hatalmak kijelentése csak megfélemlítési kísérlet, melynek hatása nem lehet. Az antant katonai köreinek az a véleménye, hogy a nyugati fronton nem történhet döntés. Az antant annyira fel van készülve, hogy nyugodtan nézhet a tavaszi offenzíva elé.

A japán ellenzék a beavatkozás ellen.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Petit Parisien jelenti Tokióból, hogy a japán ellenzék, mely ellenzi a háborút Oroszország ellen, — egyre nő. A Temps jelenti Pétervárról, hogy a pétervári amerikai nagykövet, ellentétben a többi nagykövetekkel, Péterváron maradt, hogy bevárja Wilson választát s a dolgok fejlődését.

A román béke késik.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Berliner Tagblatt jelentése szerint Cotroceniben a német-román béke előzetes tárgyalásai annyira előrehaladtak, hogy a német kormány részéről a ratifikáció kicserélése is megtörténhetnék, ugyszintén a török-román béketárgyalások is, míg a magyar, osztrák és román, valamint a bolgár-román béketárgyalások hátramaradtak.

Újabb 20 ezer tonna hajóveszteség.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti Berlinből: Az Anglia körüli területeken tengeralattjáróink újabb 20000 tonna hajóteret süllyesztettek el.

Róma légi támadástól fél.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Rómában a főváros légi védelmére alakított bizottság a hadtestparancsnok elnökletével rendkívüli intézkedésekről tárgyalt, hogy Rómát a légi támadások ellen megvédjék.

Megoldották a cholmi kérdést.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: Breszt-Litovszkban március 4-én aláírták a szövetségesek az ukránokkal egy jegyzőkönyvet, melyben elismerik a békeszerződés 2-ik §-ának 2-ik pontja körül keletkezett nézeteltéréseket. E szerint a határkiigazításra kiküldött vegyes bizottságnak joga van a határt a békeszerződésben megállapított határvonaltól keletre is megállapítani tekintettel a népek ethnografiai alapokon megnyilvánuló kívánságaira. A kiküldendő vegyes bizottságban a lengyelek is részt vesznek.

Nagyváradról kiindult eszmék.

A kártyázási-adó. — A termelés szabályozása. A sertéshizlalás központosítása.

Még pár napig tart az arany szabadság, hogy az ördög bibliáját bárki szabadon lapozgathatja. Március 20 tól kezdve már minden nyilvános helyen: kávéházban, kaszinóban, olvasóköriben mielőtt valaki a kártyázást megkezdené, előbb le kell fizetnie a városi pénztár részére járó 20 filléret. Csekély összeg, amit mindenki megfizethet, még ha nem pénzre, csak szórakozásból játszik is, a városi pénztárnak pedig tetemes összeget hoz évenként.

Érdekes felemlíteni, hogy mikor Lukács Odön mint akkor még adóügyi tanácsos a Vigalmi adóról szóló szabályrendelet tervezetét elkészítette, ebbe már bevette a kártyázási adót, amely még sehol nem volt, nemcsak hazánkban, hanem külföldön sem. Tehát az új eszme a Lukács Ödöné volt.

Midőn 1909-ben a városok kongresszusán a városok háztartásának rendezéséről értekezését Lukács Odön előterjesztette, a kártyázási adóra vonatkozó rész nagy vitát keltett. Voltak, akik etikai szempontból kifogásolták azt. Vázsonyi Vilmos is ellene volt, aki bár elismerte a kártyázási adó etikai alapjának a jogát, de kevés jövedelmet várt az új adóból.

Azóta Budapesten és Bécsben is behozták a vigalmi adót, de a kártyázás megadóztatása nélkül.

Érdekes az azonban, hogy most egyik bécsi nagy lap egész hasábon foglalkozik a kártyázási adóval; ismerteti a nagyváradai vigalmi adó és szabályrendeletnek a kártyázásra vonatkozó intézkedéseit s egyáltalában nem kifogásolja azt, hanem helyes ideának tartja. Felveti a kérdést, hogy mily óriási jövedelmet hozna a kártyázás megadóztatása az osztrák császár-városban.

Az eszme Nagyváradról indult ki valószínűleg hamar elterjedt úgy nálunk, mint a külföldön.

Mit köteles a gazda termelni?

Ugyancsak Lukács Odön főjegyző vetette fel az eszmét, hogy a nép ellátásának biztosítása végett, mikor adáz ellenségeink a kiéheztetéssel akarnak bennünket letiporni, a termelést akként kell szabályozni, hogy a földtulajdonos ne azt termeljen, ami az ő anyagi előnyeinek jobban megfelel, hanem amire a közellátás szempontjából legnagyobb szükség van és pedig elsősorban mint legfontosabb élelmiszert: a gabonaneműeket.

Lukács Odön midőn ezt az eszmét felvetette a városok kongresszusán, azt nagy hidegséggel fogadták s egyszerűen kivihetetlennek tartották.

És ime már a magyar kormány ilyen irányú rendeletét készülnek kiadni. Sőt ez az eszme már túlment az ország határán, ellenségeink már meg is valószínűsítették azt.

Ugyanis mint egyik közéleti sajtó-organum közli, Franciaországban már elkészült a törvény s talán már életbe is lépett, amely kötelezi a földtulajdonos gazdákat, hogy elsősorban is gabonát kötelesek termelni s ettől csak a hatóság külön engedélye alapján térhetnek el.

Amit mi itt kivihetetlennek, az egyéni jog megszorításának tartottunk, azt a végteleen szabadsággal hivatkozó franciák egyszerűen keresztülhajtják, mert az ország ellátásának biztosítása követeli.

A sertéshizlalás központosítása.

Van még több is. Mikor Lukács Odön a városok kongresszusán és a közéleti elöljáróság elöljáróságáról készített memorandumában a zsiréllátás nagy kérdésének megoldására a sertéshizlalás centralizálását jelölte meg, szinte elszörnyűködtek s teljesen céltalannak tartották mint eszmét is. És nagyon röviddel rá, pár nappal ezelőtt már meg is jelent és életbelépett a központosított sertéshizlalásról a kormány rendelete.

Ez csak elég példa arra, hogy nálunk csak azokat az eszméket fogadják kedvezően, amelyek nagy reklámmal, nagy hü-hóval kerülnek a nyilvánosság elé.

Vázsonyi és Tisza a választójogi javaslatról.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) A választójogi bizottság ülését ma déli 12 órakor nyitotta meg Beöthy László elnök.

Gróf Károlyi Mihály szólalt fel elsőnek. Kifejtette, hogy bár helyesli a törvényjavaslatot, röviden kíván szólni, mert a javaslat a kormány javaslata s így nem érzi magát hivatottnak arra, hogy ő legyen a javaslat legbehatóbb védője. Megelégszik a kormánynak azon többszörös kijelentésével, hogy a javaslattal áll vagy bukik. Tisza azért bukott meg, mert a király kívánságára nem tudta megvalósítani a demokratikus választói jogot. A javaslat vagy keresztülmegy, vagy a kormány feloszlatja a Házat, de várakozásra sem ok, sem szükség nincs. Minket politikai erkölcs köt a javaslathoz, hogy annak lényegéből ne engedjünk. Teleszky módosítása a javaslat lényegét érinti. A munkapárt folyton nemzetiségi veszedelemről beszél, mely nem áll fenn. Sajnálja, hogy oly leplezetlen animozitással folyt a disputa a nemzetiségekről. Igaz, hogy történtek árulások a háború alatt, de ezt általánosítani nem lehet. Számos nem magyar anyanyelvű állampolgár is vérzett a háború alatt. Nincs itt az ideje, hogy a polgárokat fajilag szembehelyezzük egymással. Kéri, hogy a kormány juttassa dülőre a kérdést és ragaszkodjék az eredeti javaslathoz, melyet ő elfogad.

Vázsonyi kijelentette, hogy tájékozódni akar a munkapárt álláspontjáról, mielőtt részletesen válaszolna Károlynak. A kormányt nem kell figyelmeztetni arra, hogy lelkiismerete szerint cselekedjék.

Gróf Tisza István kifejti, hogy a nemzetiségi pártot sohasem ismerte el oly értelemben, hogy ennek bizottsági tagságot ajánlott volna fel. Ő annak idején a román komité tagjainak kijelentette, hogy nem tekinti őket az oláhság hivatott képviselőinek. Igaza van Vázsonyinak abban, hogy az izgatónak

kemény öklöt kell mutatnunk. Vázsonyi kérdésére megjegyzi, hogy a munkapárt azért köti a választójogot a 6 elemi elvégzéséhez, mert ez igazságos fokmérője a magyarul írni és olvasni tudásnak. A mezőgazdasági munkásnak 5 esztendeig egy helyben kell tartózkodni s az ipari munkásra a foglalkozás tényleges gyakorlása a föltétel.

Az ülés két órakor ért véget. Holnap folytatják.

Nagy hangverseny a báró Szurmay-alap javára

Nem volt még Nagyváradon olyan élénk érdeklődés, mint amelyet fel fog idézni az a rendkívül nagy, művészi eseményekben igen gazdag előadás, amelyet a m. kir. honvédelmi miniszterium Hadseregélyző Hivatala rendez március 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony napján este 8 órakor a Szigligeti-színházban.

Dr Müller Vilmos ezredorvos jött le a fővárosból, hogy az előkészítő munkálatokat megkezdje és már eddig is ott, ahol a tervet előadta, oly kilátásai vannak, melyek a teljes siker elérését biztosítják. A szereplők névsora még nem teljes, mert a fővárosi művészvilág minden kiváló tagja helyet és szerepet kíván e pártját ritkító hangversenyben és a versengés még egyre tart.

Eddig Kiss József, Hajdu Ilona operanékesnő, Szántó Gáspár operanékes, Rátka Márton bonvivant és Mehr Margit zongoraművész szerepléséről tudunk, de ez a névsor még bővülni fog.

Tervezve van az is, hogy Hajdu Ilona és Szántó Gáspár a Szigligeti-színház művész gárdájával egyesülve előadják a Bajazzó operát.

A rendezés igen fontos, ügyes bajos dolgát Erdélyi Miklós színigazgató vállalta magára a nála megszokott gavallériával, míg a vetítő képekkel kísért előadást Székely Jenő látja el kellő precizitással.

Ezen nagyszabású hangverseny rendező és szervező bizottságának megválasztása érdekében ma, szombaton délután 6 órakor értekezlet lesz a városháza bizottsági termében, ahova úgy az érdeklődőket, mint a csapattestek és intézetek parancsnokait, valamint a jótékonyegyletek elnökségét ezuton is meghívja a rendezőség.

* A Kath. Kör közgyűlése. A Katholikus Kör 1918 március hó 24-én délelőtt fél 12 órakor az egyesület Szent László termében tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozata:

1. Titkári jelentés a Kath. Kör 1917. évi működéséről.
2. Az 1918. évi számadások megvizsgálása céljából számvizsgálók kiküldése.
3. Az 1917. évi megvizsgált számadás jóváhagyása s a fölmentvény tárgyában határozathozatal.
4. Az 1918. évi költségelőirányzat megállapítása.
5. Az alapszabályok 9., 14. s 26. § ainak módosítása.
6. Az elnökök, alelnökök, titkár, valamint az igazgató választmány tagjainak 1918 és 1919. évekre szóló megbízással megválasztása.

* Aszódi Kossuth-utcai fő és Rákóczi-utcai Csekoládé Király fiókjába szebbnél-szebb husvét-i tojások, Kugler Gerbeaud bonbonok megérkeztek.

Márciusi ünnepélyek.

A nagyvárki kir. kath. jogakadémia ifjúsága diszgyűléssel ünnepelte meg 1848. március idusának 70-ik évfordulóját a Kath. Kör választmányi termében. Kakas István jogász-elnök megnyitja után Soltész Kálmán tartott beszédet, melyben megemlékezett a nagy időkrol s az önálló magyar hadsereg felállításának szükségességét fejtegette. A jogászi ifjúság ünnepélye a Himnusz eléneklésével ért véget.

Az olasz közs. polg. leányiskola tegnap d. u. 4 órakor tartotta ünnepélyét a megyeház nagytermében, melyet teljesen megtöltött az érdeklődő közönség. Kedves volt a március üdvözlése, melyet (szemelvények költőink műveiből) 12 kis virágnak és díszmagyarba öltözött kis leány adott elő. Vasady Ella megnyitó beszéde, annak színes, közvetlen előadásával, időszerű, fenkölt tartalmával különös tetszést váltott ki. Szinte meghatóan szép volt Pásztor József ifjúsági szindarabjának, „A hadiárva”-nak előadása az angyalok szereplésével. Dicséretet érdemel az iskola énekkara, mely Patzkó Aladárné szakszerű vezetése alatt magyar dalokat énekelt magyaros lelkesedéssel, ugyszintén a kettős és magánénekszám is sok tapsot kapott. Bájos volt a kicsi Bachmann Erika szavalata és temperamentumos, pompás volt Kozák Jolán színjátékának előadása. „Jönnék rekvirálni” volt a színjáték címe. Csupa ötlet és népies humor, melyet a főszereplők Olti Emmi és Keztyüs Ida, Várady Jolán és Bíró Anna nagyon szépen emelték érvényre. Az egész ünnepséget ideális hazafias szellem hatotta át, amely régi idők óta jellemzi a városnak ezen első polgári leányiskoláját, ahol a nevelést azon meggyőződés irányítja, hogy „A hazaszeretet a nemzet élethalál kérdése Magyarországon.”

A prem. főgimnázium délelőtt 11 órakor a Kath. Kör Szent-László termében tartotta hazafias ünnepélyét. Szombath Góthard tanár mondott igen nagyhatású ünnepi beszédet. Ének- és szavalati számok egészítették ki a pompás ünnepélyt.

A kir. kath. tanítóképezde ünnepélye délelőtt 9 órakor folyt le szintén lelkes hangulatban. Ruffy Géza alkalmi beszéde, Schmelczér Béla zeneszámai s a többi számok is igen sikerültek.

Az újvárosi r. k. elemi fiúiskolában dr. Lestyán Endre igazgató és Halmos András tanító fejtegették igen szép beszédben a gyermekek előtt a nap jelentőségét. Leölkes László, Kirszt Gábor, Isépy Kálmán, Mányoki Lajos, Krüger Aladár és Szauer György nagy sikerrel szavaltak.

A függetlenségi párt a Rimanóczy-szálloda külön éttermében este 8 órakor rendezett látogatott összejevetelt, melyen számos lelkes beszéd hangzott el.

A Nagyvárad-i Iparostanulók Ifjúsági Egyesülete március 17-én, vasárnap délután három órakor az Orsz. Gyermekvédő Liga által fenntartott Iparostanulók Otthonában (Sztaroveczky-utca 15. szám) tartja március 15-iki ünnepélyét az alábbi műsor szerint:

1. Himnusz.
2. Megnyitó beszéd, tartja: Bítzó János.
3. Előre, költemény, Tóth Kálmántól szavalja: Deák F.
4. Sorozás. Gábor Andortól. Szereplők: örmagy: Péczely J., orvos: Tárca P., mérész: Kerekés K., szolgál: Nagy F., felesége: Rigó I., népfelkelők: Árgyelán L., Tem L.,

Szentandrásai K., Jászberényi B., Dautlich P., Patkós B.

5. Kiképzés: Káplár: Jászberényi B. és ujoncok.

6. Az 52-es, Gábor Andortól: Péczely J., Tem L. és Rigó J.

7. Dalszó: Ébergényi J.

8. Bugyi ur légi utazása: Jászberényi Béla.

9. Hegedű játék: Fischer J.

10. Talpra magyar, színjáték, szereplők: Patkós B., Jászberényi Béla, Rigó I., Kerekés K., Dautlich P. és Vékony Gy.

11. Bezáróbeszéd, tartja: Matkó Benjámín ifj. egyt. elnök.

12. Szózat.

Belépti díj nincs, de szíves adományokat jótékony célra köszönettel fogad a rendezőség.

A Magyar Adria-Egyesület felolvasó estéje.

A Magyar Adria-Egyesület hazafias működése országosan ismeretes. A magyar tengert, a magyar Adriát kívánja ez az egyesület ismét közel hozni a magyar nemzethez. A multra és a jövőre egyaránt irányítja tekintetünket. A multban keresi a magyar történelmi nyomokat a tengerparton, a jövőben pedig irányítja a magyarság figyelmét a tengerre, nemzetünk érvényesítésének legbiztosabb útjára.

A Magyar Adria-Egyesület a cs. és kir. hadügyminiszterium tengerészeti osztályával és a Sajtóhadiszállással egyetértőleg hazánk több nagyobb városában s így Nagyváradon is céljait ismertető felolvasásokat rendez.

E célból vasárnap városunkba érkezik dr. Rónay Tibor sorhajóhadnagy és nagyon időszerű felolvasást fog tartani a tengerelatt járó háborúról vetített és mozgóképekkel a Katholikus Kör nagytermében délután 6 órákor.

Felhívjuk a nagyközönség figyelmét ezen hazafias célú és alkalmi előadásra. Belépti díj az első két sor zsöllyeszek 3 K, a 3-4-ik sor zsöllyeszek 2 K, támlásszek és karzati ülőhely 1 K, állóhely 60 fillér. Az előadás tiszta jövedelme a magyar Adria-Egyesület javára fog fordíthatni.

Jegyek előre válthatók a Kath. Kör háznagy hivatalában délután 4 órától este fél 8-ig.

Megnyilt

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

* Pemete- és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

* Megbízható egér- és patkányirtó szer (mezei egérnek is) méregmentes, embernek és háziállatnak ártalmatlan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7-B.

HIREK

* A biharmegyei árvizsgáló bizottság alakuló ülése. Biharvármegye helyi árvizsgáló bizottságába Fráter Barhabás alispán kinevezte: Racsek János, Nadányi Pál, Kósa Lajos, Hermann Lajos, Veres András, Weisz Márton, Jakabfi Lipót, Bródy Samu, Weinberger Lajos, Papp Imre, Balogh Kálmán, dr. Friedmann Benő, Tripeczki Gyula, Tóth Sándor, ifj. Pápai Ferenc, Lakatos Gyula, Tóth Sándor és Sonnenfeld Adolf törvényhatósági bizottsági tagokat és tegnap értesítette őket, hogy a fogadalom letétele, az alakuló ülés megtartása, valamint a további teendők megbeszélése céljából a vármegyei kistermében e hó 21-én okvetlenül jelenjenek meg.

* A hírlapok oldalterjedelmét is maximálták. A hivatalos lap egyik legutóbbi számában terjedelmes rendelet jelent meg, amely a nem rotációs papíron előállított lapok háborus kérdéseit igyekszik rendezni. A rendelet az Újságpapirközpont hatáskörét kiterjeszti a nem rotációs papíron nyomott lapokra is és kimondja, hogy a jelen rendelet hatályba lépte alatt nem rotációs újságpapír felhasználásával nyomtatott új időszerű lap nem jelenhetik meg. A rendelet a nem rotációs papíron nyomtatott napilapokra a következő legnagyobb napi oldalterjedelmet állapítja meg:

legnagyobb oldalterjedelme azoknak a napilapoknak, amelyeknek évi előfizetési ára 24 K-nál kevesebb, hétköznapon 4 oldal, vasár- és ünnepnapon 8 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 24 K vagy több, de 36 K-nál kevesebb, kétköznapon 6 oldal, vasár- és ünnepnapon 12 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 36 K vagy több, hétköznapon 8 oldal, vasár- és ünnepnapon 16 oldal.

Külön kiadást csak a miniszterelnökség előzetes engedélye alapján lehet rendezni.

* Az osztrák hadügyi bizottság öszszeül. Budapesti tudósítónk jelenti: Bécsből jelentik: Az osztrák delegáció hadügyi és a tengeri szállításokkal foglalkozó albizottságát március 20-ra összehívták.

* A Kath. Nővédő Egyesület tea-délutánja. A Kath. Nővédő Egyesület hétfőn délután 5 órakor tartja ez idényben utolsó tea-délutánját, amelyen özv. Olasz Ákosné urnó, a Kath. Nővédő Egyesület alelnöke fog felolvasást tartani. Özv. Olasz Ákosné urnót nem kell ismertetni, ismerik a tollát, amelyet mindig az apostoli lélek vezet. Ismerik buzgóságát, amelyet a keresztény társadalomban kifejt. Bizonyára nagyon sokat fog vonzani a dea-délutánra, amelyen a világhírű Foerster müncheni egyetemi tanár pedagógiai műve alapján fog felolvasást tartani. A háziasszonyi tisztségre a következő urhölgyek vállalkoztak: Bozóky Gyuláné, Harmathy Károlyné, Horváth Árpádné, Justh Károlyné, Koszta Istvánné, özv. Sal Ferencné.

* Halálozás. Kovács József kir. ügyészségi nyug. hivatalnok, élete 74. évében elhunyt Hosszupályiban. Temetése ma, szombaton, március 16-án reggel 8 órakor lesz a róm. katolikus egyház szertartásai szerint Hosszupályiban.

* **Kiküldetés.** Németh István kir. tan., pénzügyigazgató Rimler Károly polgármestert, mint a hádiségély felszólamlási bizottság elnökét értesítette, hogy a kir. pénzügyigazgatóság részéről a bizottságba Lakatos Gyula pénzügyigazgatósági számvizsgálót, ennek állandó helyetteséül pedig Szakács Antal pénzügyi számvizsgálót küldte ki.

* **Hétfőn népszövetségi mozielőadás.** A Kath. Népszövetség hétfőn este tartja legközelebbi mozielőadását; az előadásnak érdekes és változatos műsora a következő:

1. Sascha-Messter hiradó.
2. Építésztanonc (humoros.)
3. Jeruzsálem (látványos).
4. A kis cserkészfiú (vigjáték).
5. 6. 7. Az emberirtó (társadalmi dráma 3 felvonásban.)

Az előadás este 6 órakor kezdődik.

* **A husárusító üzletek vasárnap zárva lesznek.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 10547—1918. VI. D. számú rendelete folytán a következőket hozom a város közönségének az érdekelteknek tudomására: Tilos a magyar szent korona országainak egész területén a mészáros, hentes és kolbászkészítő iparban alkalmazott munkásokat vasárnapokon akár az elkészítés, akár az elárúsítás és házhozszállítás körül foglalkoztatni és az ezzel foglalkozó telepeket és üzlethelyiségeket vasárnapokon nyitva tartani még abban az esetben is, ha a munkaadók a szóban forgó munkákat akár állandóan segédszemélyzet igénybevétele nélkül maguk, illetve családtagjaik segítségével végeznék. Ugyancsak tilos folyó évi március hó 3 től vasárnapokon bármiféle husnak (marha, juh, disznó, kecske, ló), továbbá vadnak, halnak és baromfinak élő, friss és leölt vagy konzervált (pácolt, füstölt, sózott) állapotban való elárúsítása és házhoz szállítása. Nagyvárad, 1918 évi március 12 én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* **A Moldvában és Besszarábiában élő magyarok megvédése.** Sopronvármegye feliratot intézett a képviselőházhoz a Moldvában és Besszarábiában élő magyarság megvédésére. A feliratot pártolás céljából Nagyvárad város és Biharvármegye törvényhatóságainak is megküldte Sopronmegye.

* **A velencei közbirtokosság kérelme.** A várad-velencei közbirtokosság vezetői, közgyűlésükből kifolyólag beadványt intéztek Nagyvárad város tanácsához, amelyben kérik, hogy a közbirtokos gazdaközönség érdekeinek képviselőjére a közéletmezési bizottságba tagul Jónás Demeter közbirtokossági elnököt kérik felvenni, mivel Tokay Mihály nem képviseli a közbirtokos gazdaközönség érdekeit.

* **Hadbavonuló 18 évesek a hadiárvaóknak.** Antalóczy Sándor, Csendes János, Farkas József, Somogyi Gyula egyéves önkéntesek március 15 én történt bevonulásuk alkalmából 40 koronát juttattak szerkesztőségünkhöz a hadiárvaó javára. Rendelkezési helyére juttatjuk.

* **A Mérnökegylet mai felolvasó ülése.** A Magyar Mérnök és Építész Egylet nagyvárad-i osztagja ma d. u. fél 6 órakor a Kath. Kőr nagytermében felolvasó ülést tart. Tárgy: A fa impregnálása. A felolvasás vetített képekkel lesz kísérvé. Előadó: Hagedorn János máv. mérnök.

* **KALAUZNÓK felvételnek Nagyvárad városi vasút üzemeltetésénél.** Jelentkezés délelőtt 9—10 óra között.

* **Száműzött nagyherceg.** Budapesti tudósítónk jelenti: Stockholmból jelenik: Pétervárról Mihály nagyherceget Permbe száműzték.

* **Március 1-től drágább a villany.** Tudatjuk a város villamosáram fogyasztó közönségével, hogy a városi törvényhatósági bizottság f. hó 14 én történt 3776—1918 kgy. sz. léghatározata alapján f. évi március 1-től kezdve a világításra szolgáló villamos áramot hektowattóránként 12 fillérrel, a motorikus célra szolgáló áramot pedig hektowattóránként 5 fillérrel fogjuk elszámolni. Egyben tisztelettel felhívjuk motorikus nagy fogyasztóinkat akiknek a múltban az áramszolgáltatásra nézve megállapodásnk volt, hogy szerződésük megújítása tárgyában bennünket felkeresni sziveskedjétek. Nagyvárad Város Villamosműve, Rimanóczy Béla igazgató.

* **A hatósági árak nem változtak.** — Tudatom a város közönségével, hogy az 1918 március 1-től 15 ig érvényben volt maximális árak továbbra is változatlanul érvényben maradnak. Nagyvárad, 1918 március 14-én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* **Urídivat Czillér Imre Nagyváradházában.** Férfi- és fiukalapok, nyakkendők, ingek, gallérok, kézelők, zsebkendők, harisnyák, sítábotok, bőrdárúk, pénztárcák, esőköpeny, esőernyők, acélárúk, legolcsóbban. Tiszviselőknék árkedvezmény.

* **Keresek egy magánházat nagy kerttel, udvarral, 2 esetleg 3 lakással bérbe.** Cim Keledy főhadnagy, Uri-utca 24.

* **Tyukszemirtő három nap alatt elmulaszt tyukszemet, borkeményedést és szemölcsöket.** Ara K 1-50. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

* **Azonnali belépésre ujságkihordónőket Váradolaszi, Katonaváros, Újváros és Külvárosra keres a Tiszántúl. Jelentkezők a kiadóhivatalban felvételnek, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt.**

* **Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.**

* **Butorozott szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén.** Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

* **Egy ór felvételnek Fekete Sas részvénytársaságnál.**

* **Dusafalva határában fekvő 302 magyar hold kiterjedésű legelő azonnal bérbeadó.** Közelebbi felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár Részvénytársaságnál Nagyváradon nyerhető.

* **Istállótrágyát saját igánkkal házaktól elszállítunk.** Telefon 1099.

Varrólányok és tanulólanynok
jó fizetéssel felvételnek
Kesztenbaum Juliska
fűzőszalonjában, Rákóczi-ut.

* **Ruhafesték valódi két oroszán H védjeggyel minden színben kapható.** Ara 60 fillér. Viszonteladók árendedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B.

* **Keresünk egy vizsgázott fűtőt.** Jelenkezni lehet Moskovits Adolf és Fiai r.t.-nál.

* **Ne dobja ki pénzét új ruhákért** mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfesthet. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, városháza mellett.

UJSÁGKIHOORDÓNÓK
FELVÉTELNEK
a „TISZÁNTÚL”
KIADÓHIVATALÁBAN.

Színház.

Heti műsor:

Szombat délután: Ripp van Winkle.
Szombat este: Luxemburg grófia.
Vasárnap délután: Zsuzsi kisasszony.
Vasárnap este: Kornevillei harangok.

Luxemburg grófia. Azok között a szerzői babérok között, amelyeket Lehár Ferenc egyre izmosodott tehetsége oly dúsan aratott, jelentős hely jut a Luxemburg grófiának is, amelyet az illusztris szerző Willner és Bodánszky librettójára írt. A Luxemburg grófia bemutatója idején erre a parádés címszerepre vágyott minden énekes bonvivant, akiknek körében valósággal specialisták támadtak ennek a szerepnek a kreálására. E napokban a nagyvárad színtársulat operettegyüttese elevenítette fel Lehár Luxemburg grófját, amelynek címszerepét Békefi Lajos játszotta, aki megjelenésének eleganciájával énekszámainak érzelmes és hatásos interpretálásával méltán mult idők Luxemburg specialitásai közé számíthatja magát. Angela szerepében elragadó volt Sz. Zsigmond Anna és nagy hatást keltett Vjgh Manci pajzán Juliettje is. Tompa Béla vigkedélyű, bohém piktora mindig pompás kabinettalkítás volt és azzá lett a repriz keretében is mint ahogy T. Pogány Janka Sahara grófnéja is állandóan nagy derűtséget kelt. Luxemburg grófia e héten szombaton este kerül színre újból.

Jób Dániel színműve Nagyváradon. Jób Dániel, az értékes kvalitású ujságíró, aki a maga elegáns írásával annak idején olyannyira el tudta ragadni a közönséget, legutóbb mint színműíró aratott jelentékeny babérokat, amikor mint az Őszi vihar című színmű szerzője lépett a közönség elé. Jób Dániel színpadi alkotását nemcsak a kritika kísérte osztatlan elismeréssel, de a színházi ügyekben olyannyira befentes budapesti közönség is, valósággal el volt ragadtatva az Őszi vihar szépségétől. Mint arról már több ízben hírt adtunk, Erdélyi Miklós színiigazgató megszerezte Jób Dániel Őszi viharját, amelynek bemutatója a jövő hét folyamán lesz a Szigligeti színházban. Az Őszi viharnek a fővárosban hasonló fényes sikerét Hevessy Marisba, P. Pintér Margit, Vámos Gizi, Tóth Elek, Bihari Ákos, Szigeti Jenő, Stoll Béla, Szabó Gyula és Ivánfi Jenő lesznek hivatva Nagyváradon biztosítani.

Kovács Margit Lisbethje. A régi, de mindig üdén és frissnek hangzó melódiákkal kedveskedő, kitűnő operette, a Ripp van Winkie tölti be vasárnap délután a műsort. A közönség már sokkal jobban ismeri ezt a pompás operettet, semhogy annak szépségeit bővebben kellene figyelmébe ajánlanunk és ismeri azt a kiváló játékot is, amelyet a címszerepben Bihari Sándor és kisebb szerepben Kovács Margit nyújtanak.

A kornevillei harangok. Planquette csodás zenéjű, örökszép operettje, vasárnap este kerül színre a Szigligeti színházban. A pompás, régi operette felújítása a nagyváradi közönség körében igen élénk visszhangra talál, ami abban a mozgalmas jegykeresletben jut kifejezésre, amely a színházi pénztárnál a vasárnapi előadás iránt már most megnyilvánul. A Kornevillei harangok vasárnapi reprizén, amely méltán premiere számba mehet, Kovács Margit, Zsigmondy Anna, Bihari Sándor, Stoll Béla és Békefi Lajos játsszák a főszerepeket.

A Vigadóban az irodalmi értékű Tritán után hA méregpohár címmel csodálatosan poétikus és modern dráma tárul a néző elé. A drámát gazdag műsor előzi meg.

Egy dzsungel történet teszi érdekessé az Apolló mai és holnapi műsorát, Harry Piellel a főszerepben. Az Apolló igazgatója e hetet a forró éjszakák sorozattal zárja be, az exotikus világok színes és érdekfeszítő története perog le a nézők szemei előtt. Székely Jenő igazgató az Apolló színvonalát ezzel a filmmel is erősen tartja, s még inkább a jövő heti műsornak egy kiváló Főnix-filmjével: A csunya fiúval.

APOLLÓ mozgó- színház	Szombat
	Dzsungel történet. Harry Piellel a főszerepben. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

VIGADÓ mozgó- színház	Szombat
	A méregpohár. Társadalmi dráma. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

URÁNIA mozgó- színház	Szombat
	Az ismeretlen. Társadalmi dráma. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

Főszerkesztő: **Dr. KRÜSER ALADÁR.** Feltétels szerkesztő: **Dr. PAPP KÁRDY.**

Kiadótalajdonos: Szent László-nyomda r. t.

**SZŐLŐBIRTOKOSOK FIGYELMÉBE !
FELHIVÁS.**

A nagyváradi szőlőbirtosokat felhívom, hogy az általuk bejelentett 1917. évi bortermetés után járó termelési adót jelen felhívástól számítva 8 napon belül a városi fogyasztási adóhivatalnál saját érdekükbe fizessék be.

Nagyvárad, 1918. évi márc. hó 15.

Juricskai s. k.
pénz- és adóügyi tanácsos.

5026—1918. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a magyar kir. Miniszteriumnak 307—1918. számú rendelete alapján az állati szőr-félék forgalombahozatala és legmagasabb árának megállapítása tárgyában következőket hozza az érdekeltek tudomására:

1. §. A készletbirtokosok, akik az állati szőr-félék forgalombahozatalának korlátozása és legmagasabb árak megállapítása tárgyában 1337—1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet (i. a Budapesti Közlönynek 1917. évi április hó 28. napján megjelent 98. számában) 4. §-a szerint kötelesek készletüket az idézett rendelet hatálya alá eső szőr-félékből a Szörközpontnak megvételre felajánlani, készletüket, ha az 1000 kg.-ot meg nem halad, az 1337—1917. M. E. számú rendelet 4. §-ában a felajánlásra megszabott időn belül eladhatják olyan személynek, akiket a kereskedeleminügyi miniszter az 1000 kg.-ot meg nem haladó ily szörkészletek megvásárlására feljogosít.

A készletbirtokos az eladással mentesül a felajánlás kötelezettsége alól, köteles azonban a szörkészlet minőségét, mennyiségét és raktározási helyét a vevő megnevezésével az ügylet megkötésétől számított három napon belül a Szörközpontnak bejelenteni. A vevő a jelen §. alapján megvett készletért a hatóságilag megállapított legmagasabb árt köteles fizetni és köteles a megvett szörkészleteket az eladó nevének és lakóhelyének, továbbá a szörkészlet minőségének és mennyiségének pontos feltüntetésével a felajánlásra az 1337—1917. M. E. számú rendelet 4. §-ba megszabott módon és az ott megszabott határidőn belül a szörközpontnak megvételre felajánlani.

Nagyvárad, 1918 március 10.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
5480—1918. sz.

Ebzárlat.

Ismételten előfordult ebveszettségi eset folytán, az állategészségi utasítás 188. §-a értelmében az egész város területére

90 napi ebzárlat

rendeltetik el, mely idő alatt a város területén levő ebek kötve tartandók, nem lévén szabad az utcára csakis szájkosárral ellátott vagy pórázon vezetett ebet bocsájtani.

Minden az utcán talált kóbor eb, a gyeptester által elfogatni és azonnal kiirtatni fog.

Figyelmeztetnek az ebtulajdonosok arra is, hogy ebeiken netalán észlelt gyanús változásokat azonnal jelentésük be.

Ezen rendelet ellen vétő ebtulajdonosok az 1888. évi VII. t.-c. 154. §-a alapján 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni.

Nagyvárad, 1918 március 16.

Rendőrfőkapitányi hivatal.

Betűszedő tanulóknak fiu és berakó tanulóknak leány fizetéssel felvétetik a Szent László-nyomda részv.-társaságnál.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, üveggel	8
Majolika gyümölcs állvány	8
Majolika tálca fogóval	8
Majolika cukortartó díszes	8
Majolika gyümölcs készlet	8
Vizes készlet csiszolt üveggel	8
Boros	8
Likőr	8
Szőrkészlet színes aranyozással	8
Boroskészlet színes	8
Vizeskészlet színes	8
Likőrkészlet színes	8
Befőtteskészlet kristály felel	8
Gyümölcs készlet kristály üveggel	8
Majolika fali sőtartó színes	5
Majolika vizeskanazó színes	5
K-nyer kosár színes üveggel	5
China ezüst cukortartó	5
China ezüst gyümölcs állvány	5
Majolika virágvasa színes	5
Majolika virágfazék	5
Majolika dísz figura	5
Porcellán főzőlábos	5
Porcellán főzőfazék	5
Teáskészlet színes aranyozással	40
Kávékészlet színes aranyozással	40
Fekete készlet színes aranyozással	90
Ebédlelkészlet felszerelve sz aranyozással	120
Hidegfelegőztető készlet sz aranyozással	20
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	20
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25
Függő	25
Teás pohár China ezüst foglalatban	5
Teás csésze szm. finom aranyozással	8
Kávé	8
Köpcésma	8
Főzőlábos barna tüzálló füllel	8

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Kocyháberendezési cikkek, Képek, Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVÉREK

Üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és dísz műtár nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-s. 13. sz.

Telefonszám 373.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon
NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztításo-
kat és átalakításokat
elvállalunk. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.

Szép egyenes növésű AKÁCFA-CSEMETÉK

3-4 évesek az esztári gaz-
daságból nagyobb meny-
nyiségben eladók. Meg-
rendelések feladhatók:

Incze-irodában, Bémer-tér 3.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban
a kellemes helyzetben vagyunk, hogy
anuitásos és kamatozó
jelzálogkölcsonöket
ugy földekre mint városi bérházakra
15-65 évi időtartamra a legelőnyö-
sebb kamattétel mellett

minden árfolyam levo-
nás nélkül

lefedésben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: öszsze-
hajtós ágyak eredeti
gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Hadapród- és felsőipariskolába
való felvételre, valamint
gimnázium, reál és polgáristákat
magánvizsgálatra
felelősséggel előkészítik.

Ugyanott egy vagy két tanuló teljes el-
látást nyerhet. Gutimann, Magyar-u. 9. sz.

Beraktározás!

Áruk, butorok, termények stb. hosz-
szabb vagy rövidebb időre való be-
raktározására megfelelő helyiségek,
ezeken kívül boros- és szárazpincék,
istállók, kocsiszínek is állanak ren-
delkezésre. A beraktározott árukat
tűz- és betörés ellen biztosítjuk.
Közelebbi felvilágosítással szolgál a.

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.
beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

Feketegyőrösön

(Tenke mellett) 135
kis hold szántóföld
szabad kézből eladó.

Értekezhetni az

Általános Takarékpénztárnál
Nagyvárad, Bémer-tér.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFA-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
..... és bronzműves. ....

Irógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Electrotechni-
kai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram szálás
Tungram-égők állandóan raktáron.

Eladó egy malomberendezés,

ugymint malomszíták, hozzá-
való szíjtárcsák, transmissiók
és falitárcsák

Moskovits Adolf és Fiai

R.-T.-nál, Nagyváradon.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számantra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak.
Elvállalunk villamos világítási és orvátviteli
berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafélagya.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja

65.

Főszerező telefonja

65.